

26 436

Wijziging van de regelingen betreffende de waarborgen rond de vervolging

NADER VOORLOPIG VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR JUSTITIE¹

Vastgesteld 4 juli 2001

De leden van de vaste commissie voor Justitie hadden kennis genomen van de schriftelijke gedachtewisseling. Zij hadden de indruk, dat een aantal elementen uit het wetsvoorstel nog eens grondig overwogen zou kunnen worden in het licht van het kaderbesluit. Het kwam hen voor, dat het van belang is om goed onderscheid te maken tussen de mogelijkheid om gehoord te worden en bewijselementen aan te dragen enerzijds en anderzijds de mogelijkheid om een correctie te plegen op het beleid van het Openbaar Ministerie. Dat laatste zou in de visie van de vaste commissie zoveel mogelijk beperkt moeten blijven (bijvoorbeeld niet mogen bewerkstelligen, dat een zwaarder strafbaar feit ten laste wordt gelegd dan het Openbaar Ministerie heeft gedaan) en die correctiemogelijkheid zou – zoals de minister zelf in feite ook antwoordde – alleen moeten bestaan waar het Openbaar Ministerie niet wil vervolgen. De commissie achtte het in dit verband principieel ongewenst, dat er onderhandelingen kunnen ontstaan tussen slachtoffer en OM over de tenlastelegging. De openstelling van het beklagrecht in het kader van de artikel 36 Sv-procedure is voorts minder gelukkig, omdat die bijna er ook wel toe noopt om datzelfde te doen in de artikel 250 Sv-procedure.

Op de hier voorgestelde wijze wordt ook een goed onderscheid in acht genomen ten opzichte van het kaderbesluit: het kaderbesluit dwingt ertoe om in het kader van de artikel 36 Sv en de 250 Sv-procedure het slachtoffer te horen, terwijl het beklagrecht dan beperkt kan blijven tot zeg maar de sepotbeslissing. Verder kan dan met name de beklagmogelijkheid worden beperkt tot misdrijven; en dat zou ook te overwegen zijn t.a.v. het hoorrecht, wat zich heel goed laat verenigen met het kaderbesluit. Dit mede vanwege de werkdruk voor de rechterlijke macht.

In het kader van een samenhangende nadere overweging verdient het in de visie van de leden van de commissie, uitgezonderd die, behorende tot de fractie van de VVD, overweging om de hoormogelijkheid en beklagmogelijkheid ook toe te kennen aan een beperkte kring van nabestaanden in het geval het slachtoffer is overleden (mede) als gevolg van het strafbare feit, zoals voorzien in het initiatief-wetsvoorstel van het Tweede-Kamerlid Dittrich.

¹ Samenstelling: Holdijk (SGP), Rensema (VVD), Jurgens (PvdA), Le Poole (PvdA), Ruers (SP), Rosenthal (VVD) (plv. voorzitter), Dölle (CDA), Kohnstamm (D66), Kneppers-Heijnert (VVD), Timmerman-Buck (CDA) (voorzitter), De Wolff (GL) en V.d. Beeten (CDA).

Ten tweede moeten de afzonderlijke regimes voor de hoormogelijkheid en de beklagmogelijkheid ook gevolgen hebben voor de regimes met betrekking tot de oproeping en de bevoegdheid van het slachtoffer om gehoord te worden, resp. het correctief te kunnen toepassen. Complicaties bij de oproeping voor het hoorrecht mogen de voortgang en afdoening van strafzaken niet beïnvloeden. Hier geldt, dat het slachtoffer zelf het OM op de hoogte moet houden van adreswijzigingen. Van het OM kan niet gevergd worden onderzoek te doen naar het actuele adres. Wel kan het OM het slachtoffer wijzen op het belang ervan adreswijzigingen door te geven. Te denken valt ook aan machtiging door het slachtoffer van een hulporganisatie om een afschrift van een oproep te ontvangen, zodat die organisatie eventueel het verhuisde slachtoffer kan opsporen. Als het slachtoffer om welke reden ook buiten staat is om zich te doen horen, mag dat evenmin een reden zijn om de vervolging en afdoening te vertragen. Dan zou iemand uit een beperkte kring van naasten die bevoegdheid wellicht kunnen worden toebedeeld.

Anders ligt dit in de opvatting van de commissie bij de oproeping voor het slachtoffer in het kader van het correctief op het voorgenomen sepot of besluit tot niet of niet verdere vervolging. In dat geval moet het slachtoffer een redelijke termijn worden gegund, maar vergt het rechtszekerheidsbelang van de verdachte dat deze niet te lang in onzekerheid mag verkeren over al dan niet vervolging. De drie-maanden-termijn zou dus een absolute moeten zijn, met dien verstande dat er een relativering kan optreden, indien uit het ook voor de verdachte toegankelijke strafdossier blijkt, dat het slachtoffer als gevolg van het strafbare feit buiten staat is geraakt om binnen die drie maanden beklag te doen. In zekere zin ten behoeve van de verdachte zou ook hier aan een persoon uit een beperkte kring van naasten van het slachtoffer de bevoegdheid kunnen worden toegekend om in plaats van het slachtoffer beklag te doen.

Een dergelijke regeling met betrekking tot de oproeping zou de problematiek van verzendingstheorie, ontvangsttheorie, vernemingstheorie en van mogelijke strijd met art. 6 EVRM volledig weg kunnen nemen. In het licht van het voorgaande zou de commissie de minister willen verzoeken om de behandeling van het onderhavige wetsvoorstel aan te houden tot implementatie van het kaderbesluit aan de orde is – al dan niet vooruitlopend op definitieve besluitvorming in Europees verband – en verzocht de commissie, uitgezonderd haar leden, behorende tot de VVD-fractie, de minister om het initiatief-wetsvoorstel van het Tweede-Kamerlid Dittrich daarbij te betrekken.

De voorzitter van de commissie,
Timmerman-Buck

De griffier van de commissie,
Nieuwenhuizen